

KODĖL UŽ NIXONĄ

'Išvadavimo' iliuzijoms išsisklaidant

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

teigia birželio 9 d. Nr. 2 psl. Stepas Vykintas iš Vokietijos. "Juo labiau nuolaidžiauja Amerika sovietiniam militarizmui, juo didesnis pavojus ji stato pasaulio taiką" -- rašoma 3 psl. "... Padarytas stambus šuolis į kapitalizaciją" -- aiškina 'Delta' iš Washingtono 4 psl.

Nėra abejonės, kad Nixono politika yra susijusi su tam tikra rizika, tačiau nė vienas jos kritikų nepasidė kitos išeities iš susidariusios padėties. Politika yra galiama turi sunkumų, ypač finansinių. Tačiau energingas Tėvų komitetas: Povilas Kilius, pirm., Antanas Luneckas -- vicepirm., Irena Valaitienė -- sekr., Regina Kučienė -- izd., Rūta Chiapeta -- parengimų vadovė, Vaclovas Kleiza -- informacijos vadovas, Jonas Rudaitis -- ūkin. reik. ved. ir nariai -- Vinda Kosmonienė, Albertas Vengris ir Rimas Staniūnas išstisus metus rūpinosi šios mokyklos administraciniais ir finansiniais reikalais ir gana sėkmingai praėjo pro visus sunkumus. Mokykla naudojami valstybinės Francis McKay mokyklos patalpas už kurias (Nukelta į 8 psl.)

silpnai pasirodė per savo invaziją į Laosą, ji nepasirodė pakankamai kovinga ir per paskutinę komunistų ofensyvą. Galima ginčytis dėl to fakto priežasčių, bet ne dėl jo paties.

Suėmus į krūvą pačių amerikiečių nuotaikas ir jų nenorą kariuoti už svetimus reikalus bei sąjungininkų silpnumą ir pakrikimą reikia priėti išvados, kad Nixonas pasirinko vienintėlį galimą kelią ne tik savo per rinkimui, bet ir JAV gerovei. O tas kelias yra laviruoti tarp suskilusio sovietų bloko dalių skirtingų interesų. Žinia, toks bendravimas yra, kaip minėjome, susijęs su rizika. Jis 'de facto' pripažįsta susidariusią padėtį, bet jo ir negali greitai pakeisti be karo. Jis paskatina NATO ir kitų vakariečių karinių sąjungų pakrikimą. Bet kartu jis sužadina išcentrinę jėgą ir komunistiniame bloke. Nei Maskvos nei Pekino režimai šiandien nėra revoliuciniai. Jie, tiesa, nori plėsti savo įtaką, tačiau tai nėra jų pagrindinis tikslas. Nūdien jie daugiau susirūpinę savo išsilikymu.

Žinia, nauja politika pažadina išeiviją iš iliuzijų, tačiau jos niekad nebuvo realios. Gėda pripažinti, bet faktas, kad mūsų veiksniai 'šaltojo karo' pavėsyje daugiau energijos padėjo tarpusavio kovai negu išvadavimui. Ir šiandien pasaulio spaudą apibėga ne Vliko ar konkuruojančių institucijų biuletiniai, bet pranešimai apie nepriklausomybės troškimo apraiškas krašte. Galų gale ten, o ne išeivijoje bus išspręstas krašto likimas. Nixonas nesustabdė istorijos raidos, jis ją paskatino.

APAČIOJE: Kr. Donelaičio aukštesniosios lituanistinės mokyklos Chicagoje tautinių šokių grupė. Vidury sėdi mokyklos direktorius Julius Širka, šokių vadovė Irena Smieliauskienė ir akordeonistas Edmundas Šilkaitis.

V. Noreikos nuotrauka

Kristijono Donelaičio Aukštesniosios ir Žemesniosios mokyklos Chicagoje mokytojų taryba. Iš kairės sėdi: Vytautas Gutauskas, Ona Silinienė, kun. Antanas Nockūnas, MIC, Danutė Bindokienė, mokyklų vedėjas ir direktorius Julius Širka, Vanda Vaitkevičienė. Antroje eilėje stovi: Marija Plačienė, Stefanija Burokienė, Birutė Drungienė, Rožė Kriaučiūnienė, Ramutė Plioplytė. Trečioje eilėje iš kairės į dešinę stovi: Bronė Stravinskienė, Jonas Bagdonas, Liucija Ambrosini, Kazys Skaisgirys, Gražina Vindašintė, Gintaras Aukštuolis, Diana Gelažaitė.

Nuotraukoje trunksta: Violetos Atkinson, Irenos Bukaveckienės, Algės Bukaveckaitės, Živilės Bilaišytės, Onos Jagelienės, Jono Jasaičio, Jūratės Jasaitytės, Sofijos Jelonienės, Eglės Juodvalkytės, Karolinos Kubilienės, Nijolės Mackevičienės, Antaninos Noreikienės, Alberto Paulikaičio, Smieliauskienės Irenos, Raimundo Šilkaičio, Edmundo Šilkaičio, Irenos Šerelienės, Birutės Vindašienės ir Gaidos Visockytės.

DIDŽIAUSIA LITUANISTINĖ MOKYKLA LAISVAJAME PASAULYJE

JURGIS JANUŠAITIS

Birželio mėn. 4 d. Tėvų Marijonų sodyboje nuotaiškai mokslo metus baigė Kr. Donelaičio Žemesnioji ir Aukštesnioji lituanistinės mokyklos. Baigusiems Aukštesniąją ir Žemesniąją lit. mokyklas įteikti pažymėjimai, pagyrimo lapai, mokiniams pažymių knygučių. Šioje pavasario šventėje džiaugėsi net 440 šių mokyklų mokiniai, daugybė tėvelių ir svečių. Gerėtasi sportu, žaidimais, jaunimo pramogomis. Ir kai gražioje Tėvų Marijonų sodyboje krykštavo jaunimas, nejučiomis mastėme: ką tie jaunuoliai duos lietuviškam pasauliui, savo tėvynei?

Į tuos klausimus daliai atsako pačios mokyklos savo darbu. Tad truputį klystelėjime į praeitį, pasekime darbus, pastangas ir meskime žvilgsnį į ateitį. Šios mokyklos kūrimosi istorija senoka. Užuo-mazgoje matome aktyvų tėvą Antaną Kašubą pradžiuose mokyklos organizavimo darbuose. Kr. Donelaičio Žemesnioji lit. mokykla galutinai susiformuoja 1959 m. spalio mėn. 7 d. ir pradeda darbą lietuvių evangelikų Tėviškės parapijos kukliose patalpose. Laiko tėkmėje ši mokykla sparčiai augo ir iš 35 mokinių, šiandien žemesnioje mokykloje ran-

dame net 277 mokinius ir 23 dirbančius mokytojus. Mokyklai augant, pagaliau gimė ir Aukštesnioji Kr. Donelaičio mokykla, darbą pradėjusi 1964 mokslo metais ir šiuo metu ją lanko 163 mokiniai ir mokykloje dirba 13 mokytojų. Mokyklose pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį, pamokų ilgis -- 40

Kristijono Donelaičio Lituanistinių Mokyklų Tėvų Komitetas 1971-1972 mokslo metais. Iš kairės sėdi: Rūta Chiapeta -- parengimų vadovė, Povilas Kilius -- pirmininkas, Regina Kučienė -- izdininkė. Antroje eilėje: Vaclovas Kleiza -- narys informacijai, Albertas Vengris -- parengimų vadovės pavaduotojas, Jonas Rudaitis -- narys ūkio reikalams ir Antanas Luneckas -- vicepirmininkas. Nuotraukoje trunksta: Irenos Valaitienės -- sekr., narių Vidos Kosmonienės ir Rimo Staniūno. V. Noreikos nuotrauka

TAUTINĖS SROVĖS VEIKĖJŲ SUSIPAŽINIMO POBŪVIS

Šių metų birželio mėn. pabaigoje ir liepos mėn. pradžioje Chicagoje įvyks eilė reikšmingų mums lietuviams parengimų -- IV Tautinių šokių šventė ir laisvojo pasaulio Jaunimo Kongresas. Į tuos parengimus suvažiuos daug lietuviško jaunimo ir svečių iš tolimesnių lietuviškų kolonijų. Lietuvių Studentų Tautininkų Korp! Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga jungiasi į šio sąskrydžio pasisekimą ir ragina savo narius bei kitus tautiečius gausiai dalyvauti.

Atvyks į Chicago tuo metu nemažas skaičius LST Korp! Neo-Lithuania ir ALTS-gos narių ir artimų rėmėjų. Vieni iš jų dalyvaus programų išpildyme, kiti bus žiūrovai ir svečiai.

Tačiau ir vieni ir kiti jungsis į bendrą pasitenkinimą ir džiaugsmą, kad mes lietuviai parodome vieningumą ir esame lydimi tų pačių troškimų užtikrinti tremtyje lietuviybės išsilaikymą ir neatlaidžiai siekti ir kovoti dėl Lietuvos išlaisvinimo.

L. St. Tautininkų Korp! Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Valdybos, talkininkaujant tų organizacijų Chicago padalinių valdyboms, š.m. liepos 1 d., šeštadienį, rengia susipažinimo pobūvį ir kviečia savo narius ir rėmėjus, o ypatingai iš kitur atvažiavusius, atvykti į Lietuvių Tautinius Namus, 6422 So. Kedzie Ave., Chicago, ir būti šių organizacijų svečiais.

Tam tikslui Lietuvių Tautiniai Namai bus atidaryti nuo 5 v. p.p. iki vėlybos nakties -- taip, kad svečiai nebus suvaržyti su laiku čia dalyvauti ir pabendrauti su kitų miestų bendraminčiais, smagiai praleisti laiką, o kas norės ir pasižokti.

ŽMOGUS IR PASAULIS IR VĖL ATIDARO SAVO VARTUS

Ant. Bernotas

Montrealio pasaulinė ir kultūrinė paroda -- "Žmogus ir Pasaulis", kuri pirmą kartą pasirodė 1967 m. ir tada vadinosi EXPO '67, šių metų birželio 15 d. šeštą kartą atidaro savo vartus ir bus atdara iki rugsėjo 4 d. Paroda praeitais metais buvo labai uoliai lankyta ir joje apsilankė viso 7.027.749 lankytojai, kai tuo tarpu 1970 m. ją aplankė tik 6.267.733 lankytojai.

Kaip pirmas šių metų Montrealio Miesto Valdybos, Publikos Ryšių Departamento biuletėnis praneša, parodoje numatoma dalyvaus 21 kraštas. Dalis parodoje dalyvaujančių šalių jau buvo ir kitais metais, kita dalis po pertraukos sugrįžta, o yra ir visai naujų.

Kaip pirmą kartą parodoje dalyvaujanti yra kontinentalinė Kinija, kuri užims anksčiau Tautinės Kinijos turėtą paviljoną. Tautinė Kinija, 1967 m. pastačiusi labai stilingą paviljoną, jame dalyvavo kasmet. Tačiau po to, kai Kanada užmezgė ryšius su kontinentaline Kinija, Tautinė Kinija pernai jau nebedalyvavo, o jos paviljone buvo įsikūrę Hong Kongo kiniečiai, kurie taip pat buvo išstatę labai vertingų ir įdomių eksponatų.

Iš kitų kraštų, iš už taip vadinamos "geležinės uždangos", vėl sugrįžta Sovietų Sąjunga (praėjus porą metų turėjusi didžiules fotografijų parodas, kurių tarpe buvo ir nemaža lietuvių fotografų), Čekoslovakija su bene geriausiais ir įdomiausiais eksponatais, Bulgarija buv. Kubos paviljone, taip pat turėjusi gerų eksponatų ir dar geresnių ansamblių, chorų ir kitų pa-

sirodymų, Lenkija porą metų nebedalyvavusi, Jugoslavija, jau nebuvo nuo 1967 m. Taip pat pirmą kartą nuo 1967 m. vėl dalyvaus Šveicarija, tada turėjusi labai gerai įrūostą technikos paviljoną. Be Kanados ir jos atskirų provincijų, kaip tai Quebec'o, Rytinių provincijų, vakarinių provincijų, dar atskirai dalyvaus Kanados eskimai, indėnai ir Tautinės grupės. Tautinės grupės, kurios kaitaliojo paviljonus, šiemet vėl pasirodys savo bendru paviljonu. Aišku, dalyvaus ir lietuviai, kaip ir kasmet, tik dar nežinoma, kas tą parodą organizuos ir ar bus ir kitokių pasirodymų. Vėl atgal sugrįžta Jungtinės Amerikos Valstybės, kurios pernai turėjo puikių pasirodymų iš viso krašto savo buvusiam "burbule"; tačiau šiemet "burbule" vėl bus gėlių ir krūmų paroda -- Biosphere, kaip tai buvo ir anksčiau, o JAV pasitapsins buv. Olandijos paviljone. Kitos šalys: Austrija su Tirolio krašto paroda, Meksika, kuri vėl sugrįš į savo seną paviljoną, kaip tai pernai prizadėjo, Belgija, Prancūzija, Ispanija, turėjusi labai puikių pasirodymų ir baleto, Portugalija, Marokas, Tunisas, Egiptas, višada mieliai lankytas, Indija su savo didžiule eksponatų paroda, kasmet vis atnaujinama, Persija su savo žavėtinu paviljonu ir nepaprastai įdomiais eksponatais, Ceilonas, Burma, Pakistanas ir visa eilė mažesnių valstybių ir šalių. Veiks ir visi didieji paviljonai su atnaujintais ir pakeistais eksponatais, bus humoro paviljonas, ginklų paviljonas, mokslinis paviljonas su filmų demons-

travimu ir daug kitų prasmatnybių. Aišku, vėl bus atidaryta visa eilė restoranų ir valgyklų su vietiniais ir importuotais valgymais ir gėrimais. Bus visokių kultūrinių pasirodymų ir švenčių, orkestrų ir chorų. Didžiajam 360 teatre vėl bus rodomas Walt Disney filmas "O, Canada", kuri lankytojai taip gerai atsimena iš 1967 m. ir vėliau.

Šalia pačios parodos vėl veiks pasilinksminių parkas La Ronde su visa eile naujai įrengtų karuselų, pasivažinėjimo aikščių, visokiausios pramogos ir prašmatnybės. Bus vėl atidarytas čekų teatras Laterna Magika, didžioji koncertų salė, visokie klubai ir plaukymo baseinai. Deja, didysis bavarų restoranas, visus sausakimšą lankytas, kaip tas biuletėnis praneša, balandžio pabaigoje labai smarkiai nukentėjo nuo gaisro. Gaisro priežastis nenurodyta. Kaip ten toliau pasakytą, paviljonas dabar atstatomas ir tikimasi bent dalinai atstatyti iki atidarymo dienos, o iki vasaros galo ir visai.

Įėjimo kainos į La Ronde kaip ir pernai: suaugusiems 50 centų, vaikams -- 25 centai, mažieji su tėvais įleidžiami veltui. Įėjimas į parodą veltui, tačiau daugelis paviljonų kaip ir visokie pasivažinėjimai išskeltais traukinėliais ar ant žemės apmokami. Kainos nuo 50 centų iki dolerio. Tačiau parodos administracija pataria įsigyti dieninius bilietus už 2 dolerius arba sezoninius už 5 dol. (tik reikia turėti savo fotografiją dėl sezoninių). Su tokiais bilietais lankytojai bus įleidžiami į visus paviljonus ir atskirų primokėjimų nebus.

La Ronde, kaip iš anksto buvo nustatyta, turėjo atsidaryti gegužės 13 d. ir veikti savaitgaliais kol paroda atsidarys, nuo tada veiks kasdien. Gegužės 13 d. ji tikrai atsidarė, bet kitus savaitgalius dėl esamo miesto tarnautojų ir šiukslių surinkėjų streiko jau negalėjo atsidaryti. Pvz., Memorial Day savaitgalį į Montrealį suplūdo daug amerikiečių, kurie būtų palikę gražų pinigą, bet dabar nusivylė radę viską uždaryta.

• Floridoje rasite jaukią lietuvišką nuotaiką Jazbučių vasarvietėje, 8910 Collins Ave., Miami Beach, Florida. Visi butukai turi oro šaldymą (air conditioning), pilnai įrengtas virtuves su šaldytuvais. Erdvi nuosava automobiliui statyti vieta. Puikus plažas čia pat tik perėjus skersai gatvės. Veikia istisus metus. Dėl rezervacijų skambinkite (305) 865-9258 ar 865-2678.

SUSITIKIMAS SU FILMŲ ŽVAIGŽDE SHIRLEY MACLAINE

Algirdas Gustaitis

Atėjo ji palaidais plaukais, gelsva, su matiku, kepure, vyšniniais, trumpom rankovėm, marškiniais, rusvu odiniu švarkeliu, gelsvom kelnėm, perjuostom storu, juodu, geltona sagtimi, odiniu diržu. Ant kaklo auksinė ilga grandinė su bumbulu gale, gal laikrodžiu. Ant marškinių du geltoni, gal auksiniai batukai. Lygaus, patraukliai besišypsanti veidelio. Tiek mažai pasidažiusi, kad vyrai manė, ji atėjo nei kiek nesidažiusi. Moterys kaž ką pastebėjo.

O, gal nepažįstami su Shirley MacLaine? -- Gražių moterų metai nesikeičia, švenčiami tik jų gimtadieniai. Ji turi 16 metų dukrą.

Apie ketverius metus ji buvo eilinė dalyvė Broadvėjaus muzikiniam "Fajama Game". Apdovanota už dalyvavimą "The Apartment" ir "Irma La Douce". Pirmaujančias roles turėjo "The Children's Hour", "Two for the Seesaw", "Sweet Charity".

Pradėjo vaidinti ir šokti nuo trijų metų. Teatrinėse grupėse pasirodė "Oklahoma", "Kiss me Kate", "Me and Juliet". Filmų pasaulin ją pristatė Alfred Hitchcock jo režisuotam "The Trouble with Harry". Filmuose "Artists and Models", "Aplink pasaulį per 80 dienų", "Can-Can", "The Matchmaker" ir daugelyje kitų.

1970 metais išspausdinta pirma jos parašyta knyga "Don't Fall of the Mountain" (Nekrisk nuo kalno). Televizijai ji pristatė "Shirley's World", paleistą serijiniai per ABC tinklą. Vėliausias jos filmas "The Possession of Joel Delaney", kurio pagarsinimui pasikvietė užsienio spaudos atstovus.

Ta linkme pradėti klausimai, nes atėjo pasikabinti didžiulį McGovern šūksnį, apskritą kaip lėkštė.

Taip, ji daug talkina jo prezidentinei kampanijai, ir jei jis bus nominuotas visą laiką paskirs jo išrinkimui prezidentus. Jei ne -- baigs antrą knygą.

Ar tikisi, tokiu atveju, gauti aukštą valstybinį pasiskirimą?

-- Pasakysiu, man patinka politika, patinka dirbti su žmonėmis. Ar mano norus įvertins, pamatysime vėliau, -- sakė ji.

-- McGovern žada suvaržyti turtuolių mokesčius. Ar nebaisu, kad apkarpys ir jūsų pajamas,

tikriausiai įeinančias į tokia kategoriją?

-- Jei daroma žmonių labui, tai gerai, net jei palies ir mano pajamas.

-- Kokios visuomenėje nuotaikos? Daug keliaujate, kalbatės su gausybe žmonių? Ar žmonės tiki demokratija, JAV-ėm?

-- Žmonės yra pasimėtę ir jie tarsi nežino, ko nori. Yra kažin kokios neaiškios, tarsi Manson, jėgos, traukiančios žmones į blogį. Galvoju, reikėtų visuomenei pagaminti filmą apie Manson žudynes, kodėl jis taip pasielgė, perspėti visuomenę.

To man buvo per daug, ir įsiterpęs paklausiau? -- Jūs norite žmonėms gero ar blogo?

-- Aišku, noriu gero.

-- Tai kodėl nenurodote didvyriškų darbų, atliekamų laisvės stiprinimui.

-- Kokių? Galite nurodyti pavyzdį?

-- Mielai. Ar girdėjote, kai anais metais iš rusų laivo į JAV-es buvo pabėgęs lietuvis jūrininkas ieškodamas laisvės? Ir žinote, kad jį amerikiečių kariški jūrininkai atidavė atgal rusams, prieš tai jį kruvinai sumušus? Tai buvo reta kova už laisvę, tai buvo šauksmas visam laisvam pasauliui saugotis rusiško komunizmo, bet tą istorinį lietuvių žygių laisvas pasaulis pamiršo, nepagamino nė vieno filmo. Jis, tas lietuvis jūrininkas, buvo pasiūlytas Nobelio taikos premijai, bet Amerikos valdžios žmonės tas pastangas izoliavo.

-- Sutinku, vertėtų pagaminti filmą apie tą jūrininką, bet taip pat reikėtų filmo pavaizduojančio filipiniečių skurdą, žmonių priespaudą čia, vietoje.

-- Skurdas nėra kova už laisvę -- atsakiau. -- Dažniausiai žmonė gyvena skurdžiai nes tingi dirbti. Ar girdėjote, kaip neseniai rašė amerikiečių laikraščiai pirmuose puslapiuose, Kaune, Lietuvos mieste, susidegino 20 metų lietuvis protestuodamas prieš rusų okupaciją jo tėvynėj, prieš draudimą religijos. Jis reikalavo paprasto dalyko: laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai! Kodėl nesistengiate pagaminti tokio filmo, kuris pakeltų žmonių moralę, parodytų kilniąsias žmonių ypatybes. Mansoniški žudymai yra išsigimimas, kai lietuvių kova yra kova už vi so pasaulio laisvę.

Vos pabaigus, pasipylė plojimai. Ji stengėsi at-

Dirvos bendradarbis Algirdas Gustaitis kalbasi su filmų žvaigžde Shirley MacLaine.

sakyti, pažymėdama mano teisingą požiūrį, bet tokios rūšies filmus, ji žino, dabar būtų nepaprastai sunku pagaminti Hollywood'e. Aš turėčiau nepamiršti, kad be lietuvių, yra ir daugiau pasaulyje nuskriaustų, be teisės žmonių.

-- Kur? Aš žinau, tokių milijonai yra Rusijos koncentracinėse griovinėse. Taip, dėl jų laisvės ir teisių turime mes visi, esantieji laisvame pasaulyje, kovoti.

Ji švelniau lygino, esą jei greit nepataisysime visuomenėje vyraujančios nepasitikėjimo nuomonės dabartine santvarka, žūsim kaip tautinė grupė. Bet tai masiškas dalykas ir individas neturintis jokios įtakos.

-- Argi? Nuolatos pasaulyje vyksta dalykai, pakreipti vieno individo. Nereikia eiti su mase, tai išryškės individas.

Įsiterpė Anslavas Egilitis: -- Reik sustabdyti peilio politiką. Reikia kovoti prieš blogį, paryškinti gerį. Žmonės reik duoti daugiau tiesos.

Paklausta, kas jai svarbiau: politika ar vaidyba, atsakė:

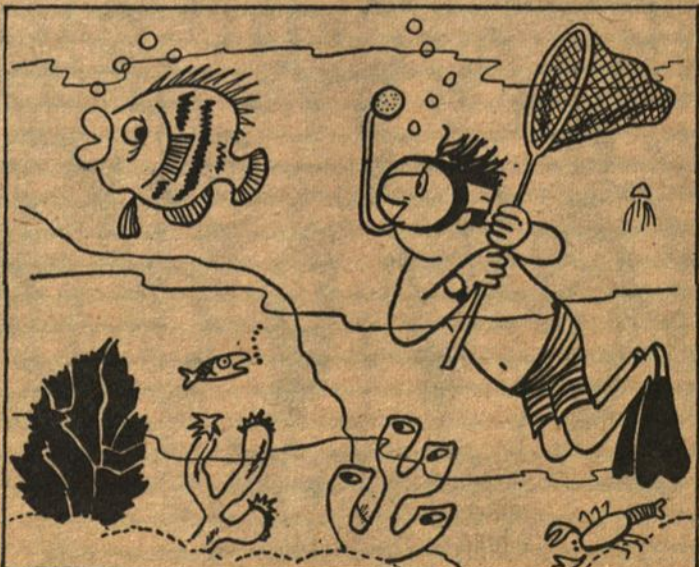
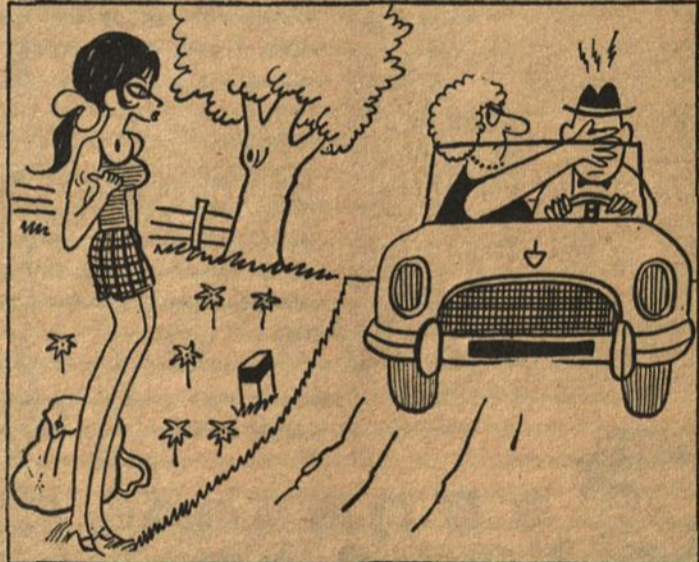
-- Dabar tokia niūri pasaulio padėtis, kad aš negaliu šokti, linksminti žmonių. Aš esu žmonių tarpininkė, nei artistė, nei politikė.

JOURNEYMAN
PRINTING PRESSMAN
ON WINKLER & HARRIS PRINTING PRESSES. EXCELLENT OPPORTUNITY. STEADY WORK & FRINGE BENEFITS.

CALL BOB HARTMAN OR APPLY
BOISE CASCADE CORP.
ENVELOPE DIVISION
2065 W. FORT ST.
DETROIT, MICH.
259-1700

An equal opportunity employer

WANTED EXPERIENCED
TOOL GRINDER HAND
STEADY WORK, APPLY IN PERSON
2565 JOHN B ST.
WARREN, MICH.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

DIRVA THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TRECIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBA REDAKCIJA NEATSAKO.**ROMO KALANTOS PILĖNAI... (6)****SAKALIŠKA ŠEIMA**

Kalantai, kaip vadina-
ma, yra sakališka šeima.
Jie turėjo keturis sūnus.
Du vyresnieji sūnus yra
vedę. Vyriausias yra
mokytojas. Jis dirba Po-
litechnikos institute. Ant
rasis -- savanoriškos
draugijos armijai, avi-

acijai ir laivynui remti
šaudymo treneris. Ši,
"savanoriškoji" organi-
zacija yra užmaskuota
militarinė organizacija,
nuolatinio militarinio
treningo tikslams. Tos
organizacijos pareigū-
nus apmoka iš valstybi-
nio biudžeto sumų. Tre-
tysis buvo Romas, be-
lankas vienuoliktąją kla-
sę. Jauniausias mokosi
septintoje klasėje; jam
keturiolika metų.

Melnikov, "Tarybinės
Klaipėdos" laikraščio re-
daktoriaus pavaduotojas
V. Baranovski, okeani-
nio laivyno bazės leidinio
redaktorius -- V. Bosia-
kov, medinės taros lei-
dinio redaktorė yra L.
Šeštakova...

Klaipėdoje dabar be-
galybė mandrausių profesijų
(reikalingų uostui
ar režimo propagandai),
kur knibždėte knibžda mi-
nios importuotų "specų".
Tas importas iš kitų ru-
siškųjų uostamiesčių, iš
rusiškos gilios provincijos.
Ir vis visiems susi-
randa darbų, gyvenvie-
čių, gerų "estra" atlygi-
nimų.

Gi lietuviai, baigę jū-
rinių profesijų mokyklas
masiniai skiriami į rusiš-
kų uostų rajonus. Rašo-
ma apie lietuvius jūrini-
kus, dirbančius Kaukazo
uostuose, prie Murmans-
tikslo, prie Archangelsko...

Sovietinė Klaipėda da-
bar yra savotiškas sovie-
tinis bastionas praryti
Lietuvą, paversti ją "be-
tautine" sovietine provin-
cija. Uostamiestis ypač
parankus tokiam tikslui.
Nuolatinė "visasąjun-
gaita" gyventojų ir laivų
kaita prilygsta smar-
kiems jūrų vėjams, ku-
rie brutaliai gali nupū-
sti lietuviškus želmenis,
lietuviškas užtvaramis
neapsaugojamus, lietuvi-
škus vandenimis negai-
vinamus... (ar)

Tėvas Kalanta dirba
"Politechnikum", ir gali-
ma spėti toje pat mokyk-
loje, kur įsitaisė vyriau-
sias sūnus. Tėvas pri-
klauso Kompartijai.
Trumpi prasitarimai nu-
rodo, kad jis dalyvavo
Antrame Pasauliniame
kare (komunistų žargonu:
Didysis Tėvynės kara-
ras). Kompartija dabar
masės žmogui tapo tam
tikru žaibolaidžiu, liet-
sargiu -- gintis nuo "bo-
so" sauvaiavimų, atrem-
ti kokius nors eventuali-
us priekaištus, remtis
tarnyboje, lipdyti karje-
rėlę.

Abu tėvai Kalantai pri-
valėjo dirbti. Sūnus lankė
vakarines klases. Tad
šeiminio intymumo po-
jūtis turėtų būti kiek at-
šipęs. Bet tai, aišku, tik
logiškas spėjimas. Tai
tik leidžia galvoti, kad tė-
vai Kalantai ir jų sūnus
sovietinio gyvenimo sąly-
gose, galėjo būti vieni ki-
tiems atokesni, netgi ne-
atviri. Abu tėvai dirbo --
ir tai nurodo šeimos pas-
tanga "atsidavusiai" ko-
voti su savo finansinė-
mis problemomis. Tokio-
je šeimoje vaikai netam-
pa palaidūnais. Kalantų
sūnus tai įrodo: jie dir-
ba ir mokosi. Tad ir Ro-
mas augo ir formavosi
ieškančiu, dirbančiu ir
mąstančiu individu.

Kalantai buvo tipinga
didelio miesto šeima.
Jiems kompartija, kom-
jaunimas (kurioms pri-
klausė šeimos dalis) bu-
vo neišvengiamybė. Ši-
to dažnai nesuvokia išei-
viškasis pasaulis, many-
damas kad ir dabar ry-
šiai su sovietinio režimo
organizacijomis reiškia
tam tikrą "ideologiškai-
marksistinį kovin-
gumą". Tai dabar jau iš-
sigimė į kitas, savisau-
gos aspektų ieškojimo
formas.

Šitokiose gyvenimo są-
lygose asmuo įsisavina
uždarmo pomėgį, savo
pasaulio susikūrimą,
skirtingą nuo oficialiai
rėkšningo režiminio pa-
vyzdžio, kur visi priva-
lo vienas kitą lenkti dar-
be ir vis šypsotis bolše-
vikinių laikraščių kores-
pondentams. Natūralu ir
laukti, kad šitokioje susi-
kurto gyvenimo tuštybėje,
kur partinė viršūnė
"galvoja" už visus, kur
marksizmas turi pa-
rengtus atsakymus į "vi-
sus" gyvenimo klausimus,
istorinės tautos kar-
ta buvo ir liks skeptiška
ir išmintingai pakanti
priespaudai. Istorinės
tautos kartų kartos, kol
jos neišnaikintos brutali-
ai - fiziškai jaus savitu-
mą ir pakankamą išdi-
dumą. "Aušros" ir "Var-
po" rašiniai, išleisti da-
bar "samizdato", būtų
politinės lietuviškojo po-

grindžio aktualybės. Te-
mos tos pat, sąlygos ne-
pakito, tautos siekiai tie
patys...

Taip tautos gyvena
aneksuotose teritorijo-
se, kurios buvo nepriklau-
somos valstybės, taip
gyvena ir satelinėse
valstybėse, ant kurių ka-
ba sovietinis Damoklio
kardas. Kodėl kitaip tu-
rėtų būti Lietuvoje, kur
istorinės tautos genoci-
das dar neišveikė tos tau-
tos didesnės masės?

Sugrižęs iš savo gerų
norų demonstracinės ke-
lionės, prezidentas Nixo-
nas kreipėsi į Kongresą
ir tarė ilgais plovimais
palydimą žodį. Tai buvo
gerai parengta kalba. Bu-
vo vykusiai operuojama
eventualiais pavojais
(atomo bomba, ekonomi-
ka, eksportas, kultūrinis
suartėjimas, net kelio-
nės į kosmosą), kurie
eventualiai atstumti to-
lesniai ateičiai. Bet, o gy-
venimo ironija, preziden-
to žodyje, kur taip
dažnai skambėjo proble-

matiškas žodis "taika",
visiškai nesuskambėjo
esminė taikos atrama, žo-
dis "laisvė". Taika yra ir
kapuose. Bet taikos ne-
galima remti kapais. Tai-
ka remiama laisve. Ge-
opolitinė ir pasaulinė iš-
ganinga taika atremta
laisve, tautų laisve!
Linksniuodamas žodį
"peace", prezidentas pa-
miršo žodį "liberty", ku-
ris yra pačios Ameri-
kos gyvenimo būdo pa-
grindas. Joks amerikie-
tis nesutiktų, kad Ameri-
kos miestų gatvėse bū-
tų "taika" įgyvendinta kul-
kosvaidžiais, išstatytais
kryžgatviuose. Joks ame-
rikietis nesutiks, kad de-
monstracijų teisės bū-
tų sutramdytos kulko-
mis, fiziniu naikinimu,
mirtimis.

Tačiau rinktiniai ame-
rikos legislatoriai plojo
taip lėkštai ir taip suktai
iškreiptai "taikos" sąvo-
kai. Ir tai po tokios ryš-
kios prieš kelias dienas
duotos pamokos Kauno
gatvėje.

"Lithuanian Rioters
Ask Freedom" -- skel-
bė Amerikos spauda, bet
kaip ir Simo Kudirkos

(Nukelta į 4 psl.)

RUSINAMA KLAIPĖDA

Po žiauraus prūsiško-
jo militarizmo poveikio,
kada Klaipėdos krašto nu-
tautinimas buvo varomas
su visu galingos vokiečių
valstybės smarkumu,
prie Lietuvos prigludęs
kraštas ėmė atsigausti.
Pirmą kartą po šešių
šimtų metų "lietuvin-
kai" pasijuto savo žemės
šeimininkais. Lie-
tuvų kalbos teisės ir lie-
tuviškai skambą parei-
gūnų vardai buvo lietuviš-
kasis renesansas Klai-
pėdos mieste ir krašte.

Neilgai truko tas gai-
vusis periodas. Stiprių
kovų, aštrių konfliktų tas
periodas buvo palydėtas.
Bet ir dabar, istorijos
teismo kronikose lietu-
vių pastangos šviečia sa-
vo giliu humanizmu ir at-
vira tolerancija vokiškai
mažumai.

Militarinė sovietų oku-
pacija užgrobė Lietuvą,
Klaipėdos kraštą ir vi-
sas tas lietuviškas sri-
tis, kurios iki Antrojo pa-
saulinio karo dar skambėjo
lietuviškais vietovar-
džiais ir upėvardžiais.

Neilgai truko gailusis
laisvės periodas, kuriuo
metu idealus lietuviškas
elementas išiveržė į Klai-
pėdos miesto ir krašto
buitį. Jau augo lietuviš-
kos Klaipėdos (ir kitų
miestų) priemiesčiai,
puikūs lietuviškų mokyk-
lų pastatai, lietuviškais
vardais jachtos pradėjo
raizyti jūros bangas. Jū-
rinio meno studijos ruo-
šė lietuviams jūreivius,
navigacinio meno žino-
vus ir laivų kapitonus...
Plėtėsi kultūrinis gyveni-
mas...

Laisvoji Klaipėda pa-
virto lietuviška Klaipėda
ir jos uoste, prie tobuli-
namų krantinų plevesa-
vo jau lietuviškojo laivyno
trispalvės...

Brutali sovietinė oku-
pacija sovietiniu uostu pa-
vertė Klaipėdą. Uostui pa-
liko lietuvišką vardą, bet
tai tikrai fikcija. Ant uos-
to molų, ant bortų, ant
gausingų iškabų žodis
KLAIPĖDA rašomas ru-
sų alfabeto raidėmis!

Tai gailioji lietuviškas,
kuri lyg puošnus žiedas
prieš saulę, atsiskleidė
Klaipėdoje, kraštui grį-
žus prie Lietuvos, jau iš-
gaišta, gesta, miršta...
Lietuviškas vietą užima
rusybė, sovietybė, sovie-
tinio valdymo potvynis.
Klaipėdos lietuviai (ku-
rie dar neperdirbti į bol-
ševikinius automatus)
bergždžiai kovoja dėl lie-
tuviškojo savitumo. Lie-
tuviškam kultūriniam gy-
venimui ten niekad "ne-
atranda" kreditų. Mokyk-
los, teatrai, kultūros klu-
bų pastatai (lietuviškieji)
sensta, supliūška, griū-
va. Už tat naujomis sie-
nomis blizga nauji pasta-
tai, kurie skirti "visasą-

junginiams" poreikiams,
tai yra, rusų kalbos do-
minuojamoms įstai-
goms.

Į Klaipėdą įleidžiami
tikrai labai patikimi,
kviestiniai turistai. Gri-
žę atgal (Amerikon, Vo-
kietijon), jie tyli, lyg van-
dens prisėmę burnon.
Lietuviško uosto surusi-
nimas net ir tokiems iš-
paužčia baisų įspūdį. Ką
bekalbėti apie lietuvių pa-
triotą, kuris, vaikščio-
damas apleistomis Klai-
pėdos gatvėmis porą va-
landų neišgirdo nei vieno
lietuviško žodžio!

Klaipėda, kaip Kara-
liaučius (Tvakstės) kraš-
tas rusų paskirta praryti,
sukramtyti ir suvirš-
kinti "visasąjunginiams"
tikslams. Po Klaipėdos
aišku, seks vis dar gry-
nai lietuviškas Kaunas ir
jau pusiausurintas Vil-
nius...

Iš tūkstančių detalių
galima daryti apibendri-
nančias išvadas. Tūks-
tanti detalių reikalau-
ja daug vietos laikraštyje.
Vieną, tikrai vieną,
Klaipėdai skirtą pusla-
pį komunistiniame žur-
nale "Laikas ir Įvykiai"
(Nr. 4) atvertę, matome:
Klaipėdos partinio
miesto komiteto politinio
švietimo vadovas yra M.

Balys Auginas**UGNIES DALINTOJAS****Romui Kalantai**

MUS paliko visi
Smilkt ir užgesti
Vergioj --
Tiktai Tu -- mūsų žemės
Pakilusi
Dulkė šviesi --
Žarija, pelenuose atgijus --
Suliepsnojai
Žydinčio kraujo
Žibintu --

Tu atidengei
Dangtį grabo --
Ir iššoko ugnis!
Duobkasiai
Išsigando ir dreba:
Tavo kūnas --
Tėvų žemės
Karšta kibirkštis!

Degančius
Marskinuo mirtininko
Tu skelbi
Kandios Testamentą:
-- Imkite mano ugnį!
-- Imkite gruzdančią dvasią!
-- Laisvės žiežirbų žaidimą
Brolių krūtinėn pučiu!

Su žalio gegužio velėna
Jie užkloja Tave. --
Tu guli su karžygiais
Ant smilkančio
Laužo Pilėnų,
Atradęs kauluos senolių
Dar gyvų kibirkščių! --

KŪRYBA IR MOKSLAS

O, VIS DĖLTO, ENCIKLOPDIJA EINA

ENCYCLOPEDIA LITUANICA II tomui pasirodžius

Stasys Santvaras

1.

Kokiu žodžiu pradėti kalbą, kai ore gana gausu elektros, kai šen bei ten sutviska žaibai, nuo kurių nors pačius ir mūsų namus vargu begali apsaugoti patys prašmatniausi žaibolaidžiai, pasiteisinimų ir atsikalbėjimų burtžodžiai. Iš tikro, tokiu metu nelengva žodžius surankioti, bet pabandykim pasikalbėti, draugiškai ir broliškai pasitarti.

Paprastai kalbant, tiesiog su nuostaba į reikalingą žiūrint, lituanistikos leidimas anglų kalba staug pasidarė ne tik aktualus, bet ir greitos reakcijos, greito apsisprendimo laukiantis klausimas. Prieš porą ar trejetą metų net pesimistas nebūtų drįsęs prasižioti, kad to-

kio pobūdžio leidinys nesukels entuziazmo, neraras pritarimo ir paramos lietuvių visuomenėje -- tokia, berods, visiems buvo aiški jo reikšmė ir prasmė. Deja, ko nebuvo galima laukti, tas jau darosi apčiuopiama ir net lietuvių veidą įžeidžianti tikrovė...

Neseniai daugelį lietuvių telkinių aplankė Encyclopedia Lituanica leidėjas Juozas Kapočius, ne tik leidinio prenumeratas rinkdamas, bet ir tikrai karčią naujieną pranešdamas: sunkiai prisiprašomi EL bendradarbiai, o prenumeratorių, jeigu iš tikro norime, kad lituanistika anglų kalba būtų išleista, dar stinga net dviejų trečdalių! Sakyt, argi smagu tokių naujienų klausyti? Aišku, kad netepami ratai ilgai sukis negalės, jie tą ar kitą dieną gali pavirsti juodais ir karčiais dūmais, deginančiais ne kieno kito, o tik mūsų pačių akis ir širdis.

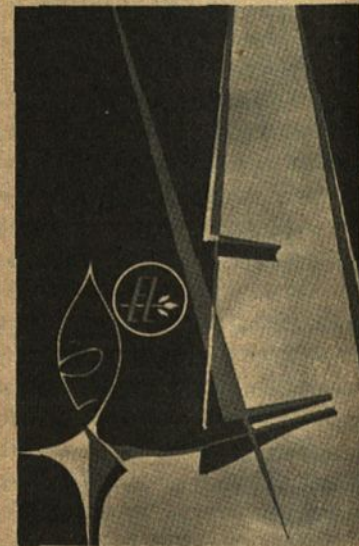
Faguodžiantis, gal net paskatinantis reiškinys -- mūsų spauda EL leidėjo balsą išgirdo, veikalo leidybos keblis būklė išryškinta, talkos dvasia periodikoj suplazdėjo gaviu ryžtingumu.

Tačiau, kai imam apie tokius opius ir nemalonių dalykus spaudos lapuose kalbėti -- pradedam karščiuotis ir pykti, o tai nėra geri ženklai. Visų pirma nėra geri ženklai dėl to, kad daugumas tų, kuriuos mūsų įsisiūbavę jausmai bando pasiekti, savą spaudą mažai tesidomi, o kai kurie ir visai jos neskaityti. Atseit, mūsų susijaudinę balsai tikslu nepasiekia, geležinių naravo varų neprakala. Man regis, į kurčių, nebylių, lietuviškus rūpesčius nugaras atsukusių pasaulėli reikėtų kitokio pokalbio takų paieškoti, gal net asmeniškais kontaktais naudotis. Ar ir tas būdas pajėgs išjudinti abejingumo vandenį, žinoma, nėra lengva pranašauti.

Iš artėliau į bylą pažvelgus, savaimė suprantama, nėra pagrindo Encyclopedia Lituanica leidybos rožinēm spalvom taškyti. Bent tuo tarpu, jei tautiečiai nesubrus ir pagalbos šauksmo neišgirs, toji itin svarbus veikalo leidyba ir liks bestovinti ant uodo kojalių.

Padėties rimtumą ramiai, objektyviai, atskleidžiamas skaudžiuosius sunkumus, neseniai išdėstė pats EL leidėjas J. Kapočius (žr. Dirva Nr. 33, 1972). Ir tai nėra vaidinami atodūsiai ar gązdinimai, kai leidėjas taria: "Darbas žymiai pagreitėtų ir patobulėtų kiek esamomis sąlygomis įmanoma, jei talka būtų didesnė ir spartesnė (čia turima galvoje ne

tik prenumeratoriai, bet ir bendradarbiai, St. S.). Laikas mums darosi nepalankus, kai uždelsiame; vienas po kito mūsų lituanistai mus palieka, o naujų jėgų neauga, kaip norėtume. Gal tai pasuktinė mums duota galimybė imtis didesnio masto enciklopedinio leidinio -- jo paruošimo ir išleidimo".

Encyclopedia Lituanica leidimo sunkumai, kaip jau sakyt, mūsų spaudoj gana plačiai nuskaudė. Ir, galima drąsiai tarti, laikraščiai beveik visais balsais pasisakė, kad tokio pobūdžio leidinio išleidimas yra mūsų garbės ir pareigos reikalas. Tada dabar žvilgtelkime į savo gretas: visų išėivijos periodinių leidinių prenumeratorius krūvon sudėjęs, tur būt, jų susidarytų keliolika ar net kelios dešimtys tūkstančių. Tai kokia nelemtis lėmė, kad iki šiol tik tokia maža jų dalis tą garbės ir pareigos priminimą išgirdo? Gal tik su pora skaudesnių suklupimų išleidom Lietuvių Enciklopediją, net 36 jos tomus, ir dabar visi sakom, jog tai yra vienas pačių reikšmingiausių mūsų išėivinio gyvenimo paminklų. Argi menkesnis, veikiau išnykstantis paminklas būtų lituanistika anglų kalba?!

Tikrai, karščiuotis ir pykti gal ir nereikia, bet iš tikro yra dėl ko susirūpinti. Kur slypi priežastys, kurios atpūtė tą abejingumą ir nejautrumo šaltį? Sunku būtų patikėti, kad čia yra kalti asmeninio gyvenimo prabangos siekimai ar paikos pastangos nuo savęs nusigrįžti ir paskubom sutapti su gyvenamojo krašto rūpesčiais ir linksmybēm. Veikiausia bus kalti vėsoki rudeno orai, užsidarymas kasdienybėje, gal ir tas būties beprasmiškumo būgnijimas, kuris aplinkui siautėja, lyg pakvaišę vandenys. Kokios tos priežastys būtų, kiek akyliuiau į save ir savo reikalus pažvelgę, negalėtumėm tvirtinti, kad jos turi koki nors rimtesnį pateisinimą.

2.

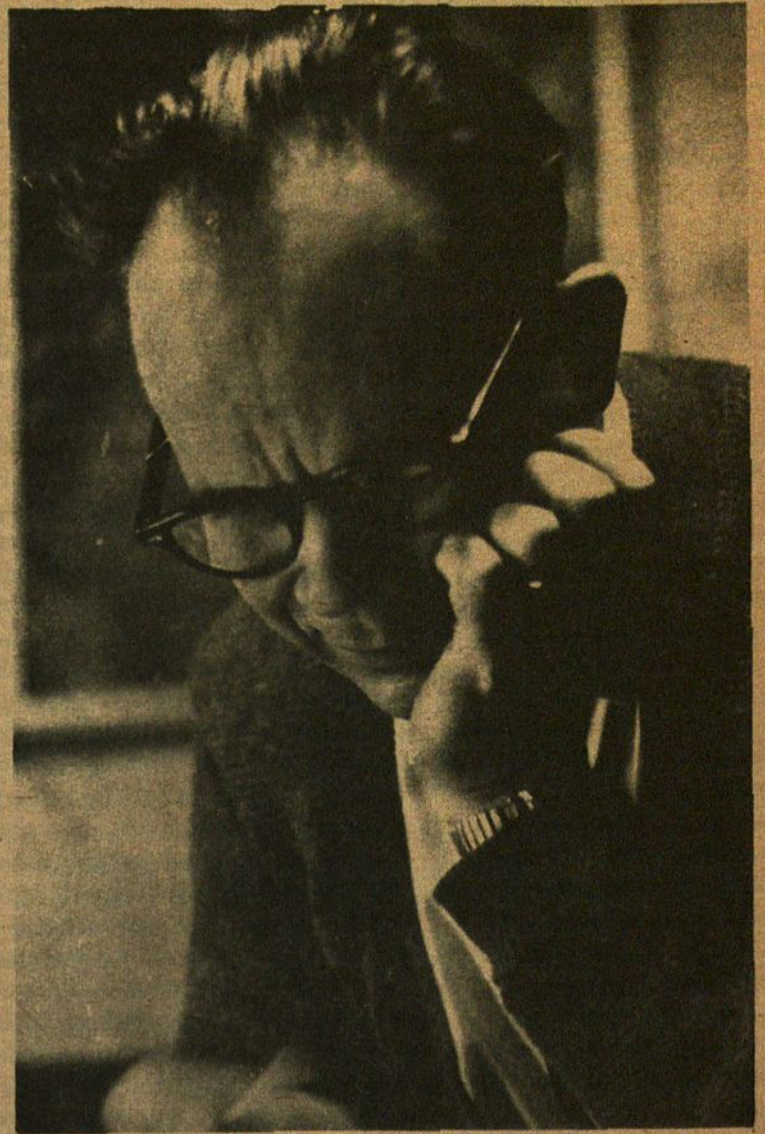
O, vis dėlto, Enciklopedija eina! Štai, mano rankose Encyclopedia Lituanica II-sis tomas. Ir tą,

kaip ir pirmąjį tomą, gana sunkiai sutelkęs negausų būrį bendradarbių (tik 83), spaudai parengė prof. Simas Sužiedėlis. Darbas didelis, kruopštus, redaktorius pečius slegięs nemenka atsakomybės našta. Vieną kitą vakarą su EL II-ju tomu pagyvenus, peržvelgus visus jo 576 puslapius, kai kurį straipsnį ir paskaičius, susidarė įspūdis, kad šis tomas yra brandesnis, solidesnis, medžiaga rūpestingiau išbalansuota, jo ir spausdinimo technika žymiai geresnė ir švaresnė. Tai veikalas (beje, tik to veikalo šeštoji dalis), kurio gimimas, bent mano krūtinėje, sukėlė kalėdinį džiaugsmą, sutvisko šventinių žiburių šilima.

Encyclopedia Lituanica tikslai maždaug taip yra nusakyt: a) tai enciklopedinis žinynas apie lietuvių tautą, jos istoriją, mokslą, meną, žmones ir kraštą tiems lietuviams, kurie tėvų kalba jau negali pasinaudoti (ar turi sunkumų ja naudotis); b) pačių lietuvių parengta mokslinė informacija visiems kitiems, kurie kartais ieško žinių apie Lietuvą ir lietuvius. Matot, abu tikslai svarbūs, abu reikšmingi, abu mus visus įpareigoja.

Būtų pretenzinga, jei ši savo raštą vadindčiau EL II tomo recenzija. Anaipol tai ne recenzija, nes a) nesu toks išminčius, kad galėčiau apie visus tame tome paskelbtus darbus su numanymu kalbėti, b) net ir apžvalginio pobūdžio nuomonės ištytų į gana ilgą pasakojimą, kuris jokiū būdu negalėtų pakeisti paties leidinio, o taip pat ir asmenišką patyrimo, kuri skaitančiam duoda čia sutelkta enciklopedinė medžiaga. Vadinasi, čia tik pluoštelis asmeniškų išpūdžių, gal teisingiau -- noras ir pasitangos apie EL II tomą painformuoti tuos Dirvos skaitytojus, kurie iki šiol dar nėra to reikšmingo leidinio užsisakę, nėra jo į savo namus pasikvietę.

EL II tome sudėti D-J raidžių straipsniai, trumpesni ir ilgesni atskirų autorių rašiniai, kurių vertimus į anglų kalbą redagavo ir stilizavo prof. Raphael Sealey. Tai Lietuvos istorija (mūsų tautos ir valstybės istorija), didieji, dideli ir mažesni tos istorijos kūrėjai valstybininkai, lietuvių kultūra - mokslas ir menas, liaudies menas, papročiai ir etnografija, miestai, miesteliai, upės, ežerai, piliakalniai, na, ir atskiri asmenys, kurių darbai ir talentai turi daugiau ar mažiau išliekančios reikšmės. Atseit, ir II-jo EL tomo laukai didžiai erdvūs, rūpestingai pareng-

Prof. SIMAS SUŽIEDELIS, Encyclopedia Lituanica I ir II tomo redaktorius, redakcijoje liekās dirbti ir kitus EL tomus rengiant spaudai.

tos medžiagos sutelkta itin gausus kiekis, straipsniai prašyti dalyko žinovų.

Aišku, tai grynai asmeniškias išpūdis, bet man rodosi, kad EL II tomo stipriausioji dalis yra Lietuvos istorija ir su ta istorija surišti dalykai. Ar taip yra dėl to, kad tomo redaktorius yra istorikas Simas Sužiedėlis? Kaip ten būtų, tai nėra tomo klaidė; tur būt, daugelis sutarsim, kad rašiniai istorijos temomis tokiam leidiniui turi išskirtinę reikšmę. Kas myli savo tautos istoriją, kas ją domisi -- šiame tome ras tokių žinių, kurių gal dar ir girdėti neteko (pvz., kad buvęs JAV prezidentas Delano Rooseveltas savo gyslose turėjo vieną kitą lašą ir lietuviško kraujo).

Atskirų asmenų atranka, enciklopedijon dėtinų nedėtinų, iš pat pradžių buvo gana paini problema. Kaip atrodo, ir dabar ji dar nėra iki pagrindų išlukštenta, ji, tur būt, liks problema ir kitų to-

mų redaktoriams. Tai itin opus klausimas, nes ir nuomonės tuo klausimu yra skaudžiai prieštaringos. Man teko girdėti ir skaityti tokius nuomonių susikryžiavimus: vieno kraštutinumo šalininkai teigia, kad vardynas turis būti gausus ir išsamus, nes tautos istoriją ir kultūrą kurią nekarnai ir girtos, ne medžiai ir akmenys, o žmonės; kiti sako, kad atranka turi būti daroma, nesgi nevisi žmogaus darbai yra paženklininti išlikimo garbe; dar kiti byloja, kad vardynas (ar pavardynas) turis būti ap-

(Nukelta į 6 psl.)

• NEPAMIRŠKITE, kad birželio 30 d. baigiasi Lietuvių Enciklopedijos leidyklos knygų išpardavimo terminas. Pasiūduokite ta progą ir pasiūskite šiame laikraštelyje spausdinamą skelbimą - atkarpą su savo siūlymu. Geromis sąlygomis išsigysite knygų ir tuopacius prisidėsite prie ENCYCLOPEDIA LITUANICA leidimo.

VISKAS ENCYCLOPEDIA LITUANICA!

Leidžiant LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ buvo įmanoma šiaip taip verstis vien iš prenumeratoro mokesčio: vieno išleisto tomo prenumeratorai įgalindavo leisti sekantį tomą. Su ENCYCLOPEDIA LITUANICA yra kitaip. Nors ir buvo dėta labai daug pastangų, bet toli gražu nesudarė tiek prenumeratorų, kad būtų užtikrintos bent pačios kukliausios sąlygos jos leidybai. Jau I-ji tomas išleistas, aiškėjo, kad vargu ar įsilyvėns LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS praktika. Tačiau dirbame toliau ieškodami išeities. Štai, to tikslo -- prenumeratorų padaugėjimo -- siekdami, perėitę kovo mėn. kreipėmės į ENCYCLOPEDIA LITUANICA prenumeratorus prašydami, kad kiekvienas surastų bent vieną naują ENCYCLOPEDIA LITUANICA prenumeratorių. Deja, atsiliepiamas buvo neįtikėtinais mažais.

Vis dėlto vilties prarasti nenorime. Dar kartą bandome belstis į visų lietuvių duris tiekėdamiesi, kad gal kiti LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS leidyklos leidiniai pagelbės toliau leisti ENCYCLOPEDIA LITUANICA. Štai, sandėlyje dar turime įvairių LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS leidyklos leidinių, kuriuos norime parduoti už aukščiausią pasilytą kainą. Skelbiame išpardavimą, kuris tęsis nuo š.m. gegužės 1 iki birželio 30 d. Po birželio 30 d. atsakykite į gautus pasiūlymus.

- 1. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 36 tomai, kaina \$299.00, siūlau \$.....
- 2. VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai..... kaina \$25.00, siūlau \$.....
- 3. B. Kvikiys, MŪSŲ LIETUVA, 4 tomai... kaina \$42.00, siūlau \$.....
- 4. K. Jurgėla, LIETUVOS SUKILIMAS 1862-64 METAIS, 720 psl. .... kaina \$10.00, siūlau \$.....
- 5. A. Kučas, AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA 639 psl. .... kaina \$10.00, siūlau \$.....
- 6. B. Raila, DIALOGAS SU LIETUVIAIS 560 psl. .... kaina \$7.00, siūlau \$.....

O vienuolika kitų leidinių! P. Andriūlio raštų I t.; J. Balio -- Lietuvių dainos Amerikoje, J. Šešplaukio -- Nemarioji žemė, L. Dambriūno -- Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektai, St. Santvaro -- Atidari langai ir Aukos taurė, A. Vaičiulio -- Gluosnių daina, A. Rukšos versta Enėjidė, V. Štaito -- Eilėraščiai, A. Kutkaus -- Dainininko dalia, Lietuvos žemėlapis -- kaina \$38.00, siūlau \$.....

Šią atkarpą prašome išsikirpti ir, pasirinkus norimą leidinį bei pažymėjus siūlomą kainą, atsūsti leidyklai: LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 395 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127. Pinigų iš anksto siūsti nereikia.

NAUJOS KNYGOS

TEVŲ PASAKOS

• TĖVŲ PASAKOS. Antroji knyga. Iš lietuvių liaudies pasakų lobyno parinko ir skaityti paruošė A. Giedrius. Iliustravo Birutė Bulotaitė. Spausdino Draugo spaustuvė. Išleido JAV LB Švietimo Taryba 1972 m. 160 psl. kaina 3 dol., kietais viršeliais 4 dol.

VYSKUPO KATINAS

• VYSKUPO KATINAS. Česlovas Grincevičius. Trys apyskaitės vaikams: Vėlykų dovanėlė, Bažnyčios persekiotojas ir Vyskupo katinas. Didelio formato meniškai išleista, dail. Nijolės Vėdegytės - Palubinskiėnės gražiai iliustruota, 40 psl. kietais viršeliais. Kaina 2,50 dol. Išleido JAV LB Švietimo Taryba 1972 m. Spausdino M. Morkūno spaustuvė.

Abi knygas galima gauti pirkti pas platintojus, arba tiesiog LB Švietimo Taryboje pas reikalingą vedėją L. Raslavičių, 7234 S. Sacramento, Chicago, Ill. 60629.

O, VIS DĖLTO, ENCIKLOPEDIJA EINA...

(Atkelta iš 5 psl.)
ribotas tik "žvaigždėm", visą kitą šlamštą paliekant už EL tvoros (tik aš abejoju, kad jie save pajėgtų išbraukti iš to problemiško sąrašo). Ką čia ir bekalbėt, tokiojuo metu geroji redaktorius darbas, jo apsisprendimas darosi ypačiai sunkus ir keblus.

Prof. S. Sužiedėlis, rūpestingai ir kruopščiai suredagavęs du pirmuosius EL tomus, vardyno klausimu laikėsi vidurio kelio -- atranka reikalinga, tik jau ne ta ar kita kraštutinė. Ir, kaip man atrodo, tai yra teisingas painaus ir net nemalonaus klausimo sprendimas.

Tačiau, kai peržvelgiau EL II tomą, pagalvojau, kad konsultacija, pasitarimas tuo klausimu ir dabar dar būtų praverčius (žinoma, jei redaktorius turėtų atliekamo laiko ir nors leletą nesunkiai pasiekiamą patarėjū!). O tą sakau štai dėl ko (tik du pavyzdžiai): idėtas Emerikas Gailevičius tėvas, o ne idėtas sūnus Stasys Gailevičius, kurio muzikinė veikla Lietuvoje ir išelivijoj anaipol nėra likusi be pėdsakų; idėtas Leiba Hofmekleris, pianistas ir dirigentas, o ne idėtas jo brolis smuikininkas Mikas, kurio nuopelnai lietuvių muzikai iš tikro nėra atsitiktiniai ir be-

reikšmiai (nekalbant apie jo koncertus Karo muziejaus sodely, Palangoje, radijofone, jo vadovaujamo orkestro igrotom lietuvių melodijom dar ir dabar gėrimės). Tie du pavyzdėlis rodo, kad vardyno klausimas EL redakcijai ir dabar dar tebėra opus. Mano išmanymu, EL rūpestingai, dalykiškai ir sąžiningai rašomos lietuvių rašytojų biografijos. Jų daugumos autoriai -- Algirdas Landsbergis (A.L.), dr. Br. Vaškevičius (Br. V.), Algirdas T. Antanaitis (A.T.A.). Bet į šį tomą savo darbais yra įsijungę ir vyresnieji mūsų grožinės literatūros žinovai prof. Juozas Brazaitis (parašęs išsamų straipsnį apie Kr. Donelaitį) ir dr. V. Maciūnas (aptaręs Al. Fromą-Gužutį, S. Gimžauską ir kt.), Beto, Al. Landsbergis yra parašęs gausų pluoštą lietuvių dailininkų biografijų. Ar chitektūrą ir statybą aptaria dr. J. Gimbutas, dr. P. Reklaitis (pvz. jo str. apie gotiką), arch. Edm. Arbas ir kt. Lietuvos švietimą plačiu mastu dėsto dr. Ant. Rukša. Be gausių paties tomo red. S. Sužiedėlio straipsnių, istorinėm temom dar rašo velionis dr. Z. Ivinskis, dr. J. Jakštas (str. apie Gediminą ir kt.), K. Jurgėla, P. Rabikauskas ir kt. Vincas Rastenis plačiau aptaria žmogaus teises, valdžią nepr. Lietuvoje, žydus Lietuvoje, duoda ir kitų rašinių. Apie liet. kalbą ir kalbininkus rašo dr. Pr. Skardžius, dr. Ant. Salyš, dr. P. Jonikas, Al. Dambriūnas ir dr. Ant. Klimas. Tautosaką, tautodailę, liaudies dainas, papročius, aplamai folkloristiką ir etnografiją, savo darbais pristato dr. J. Balys, Al. Landsbergis, Ant. Mažiulis, Ant. Tamošaitis ir kt. Archeologiją, jos atradimus Lietuvoje, aptaria dr. J. Puzinas ir dr. M. Al-

seikaitė-Gimbutienė. Vienu žodžiu, įvairios ir vertingos medžiagos apstu, tomo bendradarbių 83, tad tegu jie man atleidžia, kad laikraštiniame straipsnyje visų išvardinti tiesiog neįmanoma.

Atsiminkim, EL II tomą sudaro tik D, E, F, G, H, I ir J raidės, bet ir čia kiek mokslo žinių Lietuvių ir lietuvių tautai pažinti! Jeigu mums patiems jos daugiau ar mažiau pažįstamos, tai turėtumėm bendra talka nors tiek padaryti, kad tos žinios ir kitus pasiektų.

3. Gyvendami svetur, pasidairydami šio krašto knygose, periodikoje ir mokslinio pobūdžio leidiniuose, gana dažnai aptinkame netikrų, tendencingų, sufalsifikuotų, nemokšiškių žinių apie Lietuvą, jos praeitį ir dabartį. Tie kreivi faktai kiekvienu atveju mus užgaulina, jaudina, pykina. Kai iškraipytų žinių skelbėjas užpuolam, jų atsakymai beveik visuomet būna tas pats: neturime žinių apie Lietuvą, duokit jų patys, kitą laidoj pataisysim. Ir, kiek man žinoma, mūsų duodamom žiniom naudojasi, bent rimtesnieji mokslo veikalai eilę metų darytas klaidas pataiso. Ar tai nėra skaudžiai girdimas šauksmas, nukreiptas į mus visus, kad, kol dar esam pajėgūs dvasiškai ir ūkiškai, patys tą mokslinę informaciją apie Lietuvą paruošumėm ir išleistumėm? Ji yra reikalinga mums patiems, dar daugiau ji reikalinga visiems prašalaičiams, kurie susidomi mūsų kraštu ir kultūra.

EL du tomai yra akivaizdus šaltinis tų gana dažnai ieškomų žinių apie Lietuvą. Jų teikiama medžiaga, be abejonės, naudosis ne tik angliškai kalbant mokslo pasaulis, bet ir ne viena kita tauta, nes anglų kalba, bent mūsų dienom, yra tarptautinio susižinojimo kalba. Visoms lietuviškosios kartoms, šiuo metu besidžiaugiančioms gyvenimo šviesa, būtų didžiausia nuodėmė jei pradėtas EL leidybos darbas sustotų nebaigtas. Ir tai nėra bauginimas, nėra nusmerkimas pragaro kančioms, o tik iš širdies trykstantis žodis į artimo širdį -- tokią žodį, mano brangūs skaitytojai, ir priimkit.

Enciklopedija, vis dėlto, eina! Jau sparčiai yra rengiamas ir III-sis EL tomas, kurio sunkią

Kun. Šakalys tarė žodį kapinėse organizacijoms padedant vainikus ant kapų. Šalia stovi Lietuvių Tarybos pirm. Br. Burba ir miesto pareigūnai.

MIRUSIŲ DIENA BROCKTONE

Brocktone mirusiųjų diena buvo atšvęsta iškilmingai ir kitaip negu kitose Amerikos lietuvių kolonijose.

Antro pasaulinio karo metu iš Brocktono buvo paimta į kariuomenę 372 jaunuoliai -- čia gimė lietuviai. Iš jų žuvo 27. Vieno žuvusio tėvas Tukas padovanojo miestui žemės sklypą žaidimų aikštei, o lietuvių organizacijos pastatė tame sklype žuvusiems brocktoniečiams paminklą. Nuo to laiko kiekvienais metais, kada švenčiama mirusiųjų diena, Brocktono Lietuvių Taryba, padedant Sandarai ir Kazimiero klubui, rengia iškilmingą mirusiųjų minėjimą, kartu prisimenant lietuvių karius, žuvusius už Lietuvos laisvę. Minėjimas pradėdamas 10 val. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje pamaldomis. Čia susirenka organizuoti vietos veteranai -- pirmo ir antro karo. Kai kuriais metais dalyvauja orkestras arba du trimitininkai.

Šiais metais toks minėjimas įvyko gegužės 28 dieną -- sekmadienį. Į 10 val. pamaldas atvygavo karo veteranų (abiejų karų) uniformuotas būrys, pagelbinis moterų veteranų vienetas ir Brocktono Lietuvių Tary-

naštą į skaitytojus nunešti apsiėmė V. Rastenis. Artimai su III tomo redaktorium bendradarbiauja ir prof. S. Sužiedėlis. Tokį viltingą, nors netikrume skendintį, paveikslą prieš akis turėdami, pabandykim pasvajoti: štai, šaunioj rikiuotėj jau stovi visi šeši EL tomai! Ar tada širdies neužlies gaivi šiluma, kai patys sau galėsim tarti: žiūrėk, to paminklo sienose įmūryta ir mano plyta -- mano darbas, mano prenumerata, mano talka ir supratimas!...

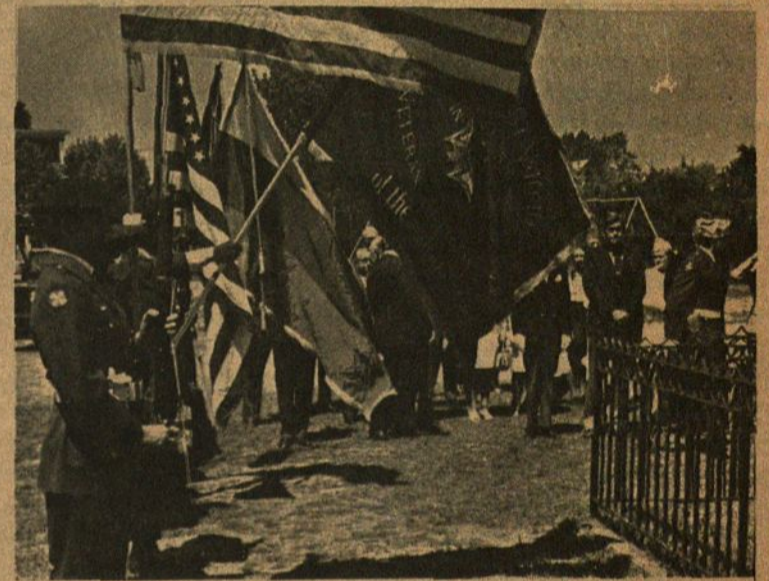
Seselės ir broleliai, pajudinkim, dar syki pajudinkim žemę!

KVIEČIAME PRALEISTI SAVO ATOSTOGAS PIETINĖS NEW JERSEY ATLANTO PAKRAŠČIO GRAŽIAME KURORTE

OCEAN CITY

MŪSŲ VASARNAMYJE, KAMBARIAI SU TEKANČIAIS VANDENIMIS KAINUOJA TARP 45 DOL. ir 60 DOL. SAVAITEI DVIEMS ASMENIMS, ŠEIMYNIŠKA NUOTAIKA, ŠVARUS IR RŪPESTINGAS PATARNAVIMAS. ATIDARI NUO GEGUŽES PABAIGOS IKI RUGSĖJO PABAIGOS

EUGENIJA ir JONAS JASINSKAI
Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave., Ocean City,
New Jersey 08226
Telefonai: 399-9871. Privatus 399-1221
Area Code 609

Iškilnėse dalyvavo veteranai ir organizacijos su vėliavomis.

HARTFORD

KOMP. J. GAIDELIO DAINOS GRUPĖS KONCERTAS HARTFORDE

Gražiajame pavasario žiedais išdabintame gegužės 27-tosios dienos šeštadienyje komp. J. Gaidelio vedamas Brocktono lietuvių parapijos mišrus choras su solistu St. Liepa ir tebekylančiu jaunu, gabiu pianistu Saulium Cibu autobusu nuvyko pas Hartfordo lietuvius, kur vietinės lietuvių katalikių moterų grupės užkvieisti, davė pasigėrėtinio lygio dainos koncertą.

Kadangi koncerto laikas beveik sutapo su Romo Kalantos liepsnų šauksmais pasauliui dėl pavergtos Lietuvos laisvės, tai koncerto pirmoji dalis buvo religinio pobūdžio. Ją išpildė operos solistas Stasys Liepas, akomponuojant Sauliui Cibu. Ypatingai su giliu įsijautimu ir geroje balsinėje formoje solistas pagiedojo: "O bone Jezus" muz. Palestrino, J. Gaidelio "Mišias", "Panis Angelikus", -- Ceasar Frauker. Ir su mišriu choru St. Liepas išpildė Vl. Jakubėno "Prisikėlimo Kantatą". Po to, Brocktono mišrus choras, diriguojant kompoz. J. Gaideliui, padainavo penkias žymesnių mūsų kompozitorių komponuotas lietuvių liaudies dainas.

Antroje dalyje St. Liepas, akomp. Sauliui Cibu, padainavo: "Nuplaskok" -- Tallat-Kelpšos, "Dusiano" serenadą -- Čaikovskio, "Tomskio

turi ir jei Lieuvoje kas nors prasitaria apie laisvę, tai jis suimamas ir ištremiamas arba nužudomas. Ragino melstis už Lietuvos laisvę.

Parapijos choras užbaigė mišias giesme "Marija, Marija" ir Lietuvos himnu.

Po pamaldų eisena su vėliavomis nužygiavo prie žuvusių paminklo ir čia karo veteranai pakėlė pusiau stiebo Amerikos vėliavą, kabojusią vieną dieną Washington ant Baltųjų Rūmų. Prie paminklo trumpą kalbą pasakė kun. Šakalys. Po to ant paminklo padėjo gėlių vainikus: Lietuvių Taryba, abiejų karų veteranai ir moterų vė. pagelbinis būrys.

Po to Tarybos pirm. Bronius Burba pakvietė organizacijų dalyvius ir veteranus pusryčių.

Tai rimties minutė gražiam pavasary. Žmonių susirenka daug, kalbų nebūna, nes žmonės susirenka tik vienam tikslui -- pagerbti žuvusius.

V. Senuta

7 PANAŠUMŲ GALVOSŪKIO SPRENDIMAS

1. Kaspinas merginos plaukuose ir didžiosios žuvies žiotys; 2. Vienas iš gėlių pievoje ir koralo viršūnė; 3. Žolės puokštė už merginos nugaros patvoryje ir didžio sios žuvies mažieji pelėkai; 4. Prie kelio stulpelio juoda viršūnė ir juodo jūros augalo vienas lapas; 5. Automobilio apsaugos viena priekinė dalis ir vėžio nugarą; 6. Automobilio markės ženklas ir meduzos kūnas; 7. Moters karoliai ir mažosios žuvies oro burbulai.

NAUDOKITĖS PROGA — SKRISKITE PAPIGINTA KAINA Į LIETUVĄ RUDENĮ IR ŽIEMĄ

Walter Rask-Rasčiaus vadovaujamas American Travel Service Bureau šiais metais yra suorganizavęs daug grupinių kelionių į Lietuvą.

Jis pirmasis pradėjo organizuoti ekskursijas ir tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo keliones tvarkingai suplanuotos ir visuomet vyksta sklandžiai.

Dar yra kelios vietos sekančiose ekskursijose:

CHICAGA-NEW YORK SPALIO MĖN. 2 D. —

15 dienų kelionė,

iš New Yorko \$660.00 + tax,

iš Chicagos \$760.00 + tax*

11 dienų Lietuvoje.

PRALEISKITE KALĖDAS IR NAJUS METUS LIETUVOJE.

CHICAGA-NEW YORK GRUODŽIO MĖN. 21 D. —

14 dienų kelionė

iš New Yorko \$660.00 + tax,

iš Chicagos \$760.00 + tax*

11 dienų Lietuvoje.

* Total tour prices are subject to airline agreement and government approval.

Dėl informacijų kreipkitės į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Telefonas (312) 238-9787

Jei planuojate bet kur keliauti — kreipkitės pas mus. Paruošiamė kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus. Parūpiname lėktuvų bilietus ir reikalingas visas.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PADĖKA

Prabėgo keletas dienų, vis dar mes tebegyvename su gražiausiais prisiminimais iš suruoštų mums išleistuvių. Ypač nepaprastai mus sujau-dino, kada mes atvykėpa-matėme, kad tiek daug susirinko mus pagerbti ir išleisti.

Mums teko ilgai ir ar-timai kartu dirbti su Dir-va už ką širdingiausia padėka Dirvos redakto-riui V. Gedgaudui ir vi-sam Dirvos štabui.

Širdingiausia padėka už suruoštas mums iš-leistuves ir tartus žo-džius Clevelando sky-riaus Tautinės Sąjun-gos pirmininkui J. Moc-kui, skyriaus valdybai, nariams ir ponioms, taip pat Clevelando sky-riaus teisininkų draugi-jos pirmininkui F. Mac-kui, valdybai, nariams ir ponioms.

Širdingiausias ačiū Vil-ties draugijos pirminin-kui A. Laikūnui už labai gražią ir jautriai pasa-kytą kalbą, kuri mus ne paprastai sujau-dino.

Širdingiausia dėkoja-me už dovanas mūsų gi-minėms: Katriutei, An-tanui, Donatui, Rimutei, Mindaugui, Audrutei, Rū-tei Nasvyčiams, p. I. Jonaitienei ir p. Barni-kaitei, p.p. Knistautams.

Nuoširdžiausia padėka Clevelando Tautinės Są-jungos ir teisininkų d-jos skyriams už dovaną.

Mūsų napmiršo iš toli-mos Chicagos Centro Tautinės Sąjungos pirmi-ninkas Teodoras Blins-trubas ir perdavė per p. Laikūną gražiausius lin-

Clevelando skautininkių ir skautininkų sueigoje birželio 11 d, Ne-ringos tunto tuntininkė s. N. Kersnauskaitė sega ps. L. Brizgienei Tėvynės dukros žymenį, kurio ji buvo apdovanota vyr. sktn. L. Mi-lukienės įsakymu, L. Brizgienė yra skautininkių ramovės seniūnė, V. Bacevičiaus nuotrauka

kėjimus už ką jam taria-me širdingiausia ačiū.

Taip pat labai didelė padėka inžinieriui J. Le-peškai su šeima už su-rengtas mums išleistu-ves.

Širdingiausia padėką reiškiamo J. Stempužiui ir Ponai už pareikštus ir perduotus radio bango-mis per penktadienio valandėlę mums gražiausius linkėjimus isikurti saulėtoj Floridoj. Ponų Stempužių vedamos ra-dio valandėlės mums vi-sada primindavo Lietu-vą.

Dar kartą tariame ačiū, ačiū visoms po-nioms ir ponams už taip gražiai suruoštas vai-šes, bei atsilankymą mus pagerbti.

Tikimės, kad clevelan-diečiai būdami saulėtoj Floridoj, nepamirškite mūsų nors ir trumpam laikui mus aplankysite. Dėkingi Jums.

Antanas, Veronika Garmai
2048 Ardley Court
Juno Isles North Palm Beach, Fla. 33408
Tel. 844-8645

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obe-lenį tel. 531-2211.

nei, Algiui Matulioniui, Beatricei Natkevičiūtei, dr. Kazimierui Pautie-niui, Zigmui Peckui, Ele-nutei Razgaitytei, Ste-lai Sankalaitei, Vytautui Stuogiui, Kazimierui Žie-doniui, ir ypatingai didė-lę padėką reiškia komi-teto nariams: muzikui Al-fonsui Mikulskui ir Tė-vynės Garsų radijo vedė-jui Juozui Stempužiui.

AUKOS DEMONSTRACIJAI

Š.m. birželio mėn. 1d. Clevelande įvykusios de-monstracijos prieš so-vietus išlaidoms padeng-ti aukojo:

Po \$5.00 -- Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Cle-velando skyrius, Lietu-vių Krikščionių Demokra-tų Sąjungos Cleve. skyr., Lietuvos Valstiečių Liau-dininkų Sąjungos Cleve. skyr., Neringos Skaučių Tuntas, Lietuviai Bu-džiai, A. Jonaitis, muz. A. Mikulskis, dr. K. Pau-tienis, A. Pautienis.

Smulkiais surinkta \$3.60.

F. Eidimtas aukojo pla-katų išlaidas, V. Apanius stovų pergabenimo išlai-das ir O. Jokūbaitienė aukojo bei paruošė vėlia-vėles ir komiteto žen-kulius.

Dėkoja visiems auko-jusiems pinigais ar me-džiaga ALT Clevelando skyriaus valdyba.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 25 D. 2 val. p.p. Clevelando Šaulių kuopos susi-rinkimas ir gegužinė O.K. Pau-tienių sodyboje.

LIEPOS 16 D. Grandinėlis iš-leistuvės Europon.

RUGSEJO 16 D. Tautos šven-tės minėjimas ir vaidinimas "Antrasis kaimas". Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 1 D. 4 val. LRK Moterų S-gos 36 kuopos metinė vakariinė naujosios parapijos kasterijoj.

SPALIO 14 D. Chicagos Lietu-vių Operos iškilniųjų solistų (D. Stankaitytės, A. Stempužienės, S. Baro ir kt.) koncertas. Rengia LB Ohio apygarda.

SPALIO 22 d. Birutininkių parengimas.

Gintautas Neimanas su šokio partnere Živilė Kloryte, J. Carlos nuotrauka

LIETUVIŠKO ŠOKIO MĖGĖJAS

Eilėje mano "šokinė-jimo" metų savame kai-me, mieste ir ypač sve-čiose šalyse sutikau šim-tus dainininkų ir šokėjų. Noro ir ryžto dainininkui užtenka ilgiau chore iš-dainuoti ir net visame dainos mene bręsti, to-bulėti. Šokėjui likti gru-pėje, šokti, tobulėti no-ro pritrūksta greičiau. Gal čia prisideda fizi-nės jėgos klausimas, bet kelios dešimtys metų jau-no gyvenimo yra lygiai pakankamai tvirtos ir dai-nai ir šokiui. Čia ryškė-ja kas tai daugiau, būtent nuotaka greitai pasenti. Pasenti ir "sarmatytiš" šokti.

Mes nesame įpratę į sceninį šokio atlikimą, kaip esame susigyvenę su toje pačioje scenoje dainuojančio choro vaiz-du. Ir metai iš metų ta "senimo" nuotaka šokių grupėje kartojasi ir jau-čiasi. Šokėjai-jaunuoliai eina ir praeina. Pavyz-džių yra eilės. Vieni gal iš-šveria penkerius me-telius, kiti nė tiek, tre-ti gal šiek tiek ilgiau. Tik reikarčiais sutinki jaunuoli, kuris savo su-gebėjimu, noru prisiri-ša prie lietuviško šo-kio. Prisiriša pastoviai ir būdamas mokyklos suo-le ir jau universiteto dip-lomantu. Šokio partne-riai, grupės kolegos keiči-asi, su metais jaunė-ja -- jis vis tas pat. Ir nesakykite, kad grupės narių pasikeitimai nesu-kelia įtampą. Kiekvieną pavasarį, kai prasideda su grupe atsisveikinimo šnektos, įtampa yra ir ji jaučiasi. Vienmečiai jaunuoliai kartu grupėje šoka, kartu stengiasi ir ją palikti. Palikimo "pa-senimo" nuotakai nepasi-duoda tik labiau scenai

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

LAISVAS SKLYPAS 85 pėdų pločio prie gat-vės, netoli Naujosios parapijos bažnyčios. \$6,500.

GEORGE KNAUS REAL ESTATE 481-9300

Liudas Sagys

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiš-kinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• DIRVOS NOVELĖS konkursui gautos dar 6 novelės, išsiųstos prieš konkurso užbaigimo terminą: Raganiaus "Kai prakalba vanduo", Simono Talkos "Virvės", Karolio "Tolimasis dangus", Kovo "Šėriau žirgelį", Ežero Varpo "Šetonos šypsena" ir Juozo Upsto "Ar esame lietuviais gimę?"

Viso šiam konkursui gauta vienuolika novelių.

LOS ANGELES

RŪTA IMASI STATYTI LIETUVIŲ CENTRĄ

Eilę metų sėkmingai veikusi lietuvių investavimo ir statybos bendrovė "Rūta" šiuo metu pradeda dar dviejų naujų pastatų statybą Santa Monicos mieste, netoli Los Angeles, Cal.

Ligi šiolei "Rūtos" bendrovės vadovybė rūpinosi statybos projektais tik Santa Monica miesto ribose, tačiau dar vienu, pačiu paskutiniu-

ju projektu ji užsimojo eiti į didžiausią lietuvių gyvenamą apylinkę -- tai Šv. Kazimiero lietuvių katalikų parapijos rajoną Hollywoode. Tuo tikslu "Rūta" čia prie Griffith Park bulvaro, priešais tos parapijos vienuolyno namus, nupirko du didelius žemės sklypus, ant kurių dabar stovi 8 šeimų nameliai. Juos nu-griovus, "Rūtos" bendrovės vadovybė planuoja netolimoje ateityje pastatyti daugelio butų masyvą, skirtą pagyvenusioms amžiaus lietuviams isikurti. Tai būtų savotiškas lietuvių centras, kuriame isikūrę pagyvenusio amžiaus lietuviai, gal daugiausia jau pensininkai, be didelio sunkumo galėtų aktyviai dalyvauti lietuviškame gyvenime, kuris Los Angeles apylinkėje vis dėlto žymiai dalimi sukasi apie Šv. Kazimiero lietuvių parapiją.

Apie šio paskutiniojo "Rūtos" bendrovės projekto planavimo ir statybos eigą sužinoję daugiau, tuojau pat pranešime savo skaitytojams. Gal ne vienas jų ir labiau susidomės juo, ypač ruošdamasis po metų kitų apsigyventi Californijoje.

JAUNŲJŲ LIETUVIŲ PARODA

Reikia džiaugtis ir gėrėtis Kalifornijoje gyvenančių jaunųjų lietuvių kūrėjų paroda, suruosta Los Angeles Lietuvių Bendruomenės Jaunimo Skyriaus ir išstatyta šv. Kazimiero parapijos salėje 1972 birželio 4 d. Viso kelios dešimtys darbų.

Rasa Arbatė, jau anksčiau įvairiomis progomis pasižymėjusi, šiuo kart išstatė nedaug savo kūrybos. Čia matėme jos skirtingų laikotarpių tapybos darbų.

Saulus Stančikas išstatė paveikslų ir skulptūrą. Stasys Pinkus paveikslų ir nuotraukų.

Birutė Safrončkaitė paveikslų ir įdomios keramikos. Vytautas Sakalauskas parengdamas kai kuriuos paveikslus vartoja savotišką dažų liejimo būdą.

Rasa Matulaitytė -- batik paveikslai.

Stipriai pasirodė jaunieji kaliforniečiai fotografai. Rimas Žukas, Stasys Finkus, Jonas Grigaitis, Kęstutis Reividas, Giedra Gustaitė, Danutė Barauskaitė, Terešė Rudzevičiūtė -- visi turi įdomių nuotraukų, o kai kurių išskirtinai puikios.

Visiems geriausios sėkmės tolesniuose keliuose ir laimėjimus!

(ag)

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

A. Varnas, Chicago	3,00
B. Aras, Silver Spring	2,00
J. Kučingis, Los Angeles 25,00	
S. Šmaižys, Cicero	2,00
L. Jankauskienė, Mountainside	7,00
B. Nemickas, Maspeth	7,00
G. Balanda, Detroit	10,00
LF Vajaus K-tas, Detroit	10,00
A. Keblys, Montreal	2,00
K. Palubinskas, Cleveland	7,00
S. Pladys, Cleveland	2,00
Z. Ašoklis, Geneva	2,00
A. Urnavičius, Toronto	5,00
V. Abraitis, Ford	7,00

Kr. Donelaičio lit. mokyklos VIII B klasė su klasės auklėtoja mokytoja Birute Drungiene, V. Noreikos nuotrauka

DIDŽIAUSIA LITUANISTINĖ MOKYKLA...

(Atkelta iš I psl.)
kas mėn. moka nuomos po 505 dol.

Drauge pažymėtina, kad šioje mokykloje dirba ypač daug jaunų, pedagoginių lituanistikos institutą baigusiu, mokytojų. Ir tai džiugu. Kr. Donelaičio abejojose lit. mokyklose sparčiai ruošiasi ir Laisvojo pasaulio lietuvių IV tautinių šokių šventei. Šokius paruošė Irena Smieliauskienė su savo padėjėjomis Violeta Atkinson-Smieliauskaitė, Ingrida Blekytė ir Kristina Stonkutė. Talkino akordeonistai: Vytautas Gutauskas, Raimundas ir Edmundas Šilkaičiai. Šokių šventėje per abi mokyklos dalyvaus 211 šokėjų.

L. Žitkevičius, Brooklyn	2,00
A. Petrauskas, Dearborn	2,00
J. Neverauskas, Munster	2,00
P. Januška, Windsor	2,00
J. Miglinas, Chicago	2,00
J. Naras, Philadelphia	2,00
LVS Ramovė Bostone	10,00
A. Jonaitis, Cleveland	7,00
J. Urbaitis, Toronto	7,00
K. Žemaitis, Cleveland	5,00
H. Sukauskas, Toronto	2,00
A. Kašuba, Chicago	5,00
S. Šimoliūnas, Detroit	5,00
V. Mieželis, Phoenix	5,00
A. Šova, Crown Point	2,00
A. Pesys, Dearborn Hts.	3,00
V. Grudzys, Euclid	2,00
T. Bogušas, Boston	2,00
D. Kalėda, Gary	2,00
J. Deksnys, Vineland	5,00
Moterų S-gos 36 Kuopa, Cleveland	3,00
S. Šližys, Detroit	1,00
M. Jasėnas, Binghamton	2,00
J. Švoba, Madison Hts.	2,00
A. Petrauskis, Rocky River	5,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

WANTED JOURNEYMAN
MACHINE TOOL MECHANIC
FOR UNUSUAL OPPORTUNITY
CALL MR. DAMITIO
(313) 759-2200

Taigi laisvajame pasaulyje ir bus pati didžiausioji Kr. Donelaičio lituanistinė mokykla su 440 mokinių ir Tautinių šokių šventėje šoktos mokyklos didžiausias skaičius šokėjų.

Pažymėtina, kad ši didžioji išeivijoje lit. mokykla veikia didelėje daroje su tėvais, mokytojais, tėvų komiteto. O kai iškyla bet kokios problemos -- visi kimba darban jas išspręsti, sunkumus nugalėti. Todėl tokios gražios sutartinos pastangos ir užtikrina šios mokyklos našų darbą, didelį mokinių skaičių.

Vargu galėtume išsakyti šios mokyklos energingojo ir ilgamečio (nuo pat mokyklos isikūrimo) vedėjo Juliaus Širkos rūpesčius, pasišventimą ir didelį darbą pačiai mokyklai. Ly-

giai taip pat darbai verti dėmesio ir didelės padėkos ir mokytojų bei Tėvų komiteto narių, kurie mokslo metais pasišventė daug liuoslaikio valandų, kad užtikrintos šios mokyklos darbo pa-

kenčiamas sąlygas. Ir kai Tėvų Marijonų gražioje sodyboje visi džiaugėsi mokslo metų našiomis užbaigtūmėmis kai jaunimo rankose matėme pirmuosius diplomus, kai pats jaunimas reiškė dėkingumą mokyklos vedėjui, mokytojams ir tėveliams, vylėmės, kad lietuviybė dar ilgus metus klestės šiame krašte. Lietuviybės karštai žaidruojantis židinys yra ir Kr. Donelaičio Aukšt. ir Žemesn. lituanistinės mokyklos, kuriose jaunimui skiepijama meilė lietuvių kalbai, kultūrai ir savo tėvy žemei Lietuvai.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVISKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS
VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pesčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarajimui nuo BIRZELIO 24 d. iki RUGSĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

MIELĄ ČIURLIONIETĮ IGNA VERBYLĄ,
PONIĄ VERBYLIENĘ, DUKRĄ IRENĄ IR ŽENTĄ LIUDĄ REIVYDUS
BEI GIMINES, BROLIUI, VYRUI IR TĖVUI

ANTANUI VERBYLAI

MIRUS, UŽJAUČIAME IR KARTU LIŪDIME

LTM ČIURLIONIO ANSAMBLIS

MYLIMAI KRIKŠTO DUKRAI,

GRAŽINAI BRAZAITYTEI

TRAGIŠKAI ŽUVUS, JOS SKAUSMO PRISLĖGTIEMS TĖVELIAMS, DR. HENRIKUI IR TAMARAI BRAZAIČIAMS IR SESUTEI KRISTINAI REIŠKIAME GILIAUSIĄ UŽUOJAUTĄ IR KARTU LIŪDIME

ELENA IR VYTAUTAS DAMIJONAIČIAI

DAKTARUI IR PONIAI

BRAZAIČIAMS

IR JŲ ŠEIMAI BAIŠIAI NELAIMEI IŠTIKUS, TRAGIŠKAI ŽUVUS JŲ MYLIMAI DUKRYTEI GRAŽINAI, GILIAUSIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

Dr. K. VYŠNIAUSKAS
SU ŠEIMA

MYLIMAI IR BRANGIAI DUKRAI,

GRAŽINAI BRAZAITYTEI

ŽUVUS, MIELIEMS DR. HENRIKUI IR TAMARAI, KRISTINAI, BOBUTEI IR ARTIMIESIEMS REIŠKIAME GILIĄ UŽUOJAUTĄ IR KARTU LIŪDIME

RAMANAUSKIENĖ IR VAIKAI

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ IV TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS PROGRAMA

ŠEŠTADIENIS, LIEPOS MĖN. 1 D.

7 val. vak. Oficialus IV-tosios tautinių šokių šventės atidarymas Jaunimo Centro sodelyje prie paminklo žuvusiems už laisvę.

8 val. vak. Koncertas Maria High School Auditorijoje.

SEKMADIENIS, LIEPOS MĖN. 2 D.

2 val. p.p. Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV-toji Tautinių Šokių Šventė International Amphitheatre.

6 val. vak. Tose pačiose patalpose šokių mokytojams pagerbti Banketas

Šventės informacijai būstinės telef. (312) - 476-0007.